

**XXIV. županijsko Natjecanje iz hrvatskoga jezika
13. ožujka 2019.**

treći (III.) razred

zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

90

Upute natjecateljima

1. Test se piše 90 minuta.
2. Prije rješavanja testa treba pažljivo ispuniti listić sa zaporkom (čitljivo i pravopisno točno).
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na bijelu i žutu omotnicu i na prvu stranicu testa.
4. Zadatke testa treba pažljivo pročitati.
5. Treba pažljivo slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati plavom kemijskom olovkom na za to predviđena mjesta.
7. U testu nije dopušteno precrtavanje, ispravljanje i šaranje (ako postoje nedoumice pri oblikovanju točnih odgovora, treba se koristiti radnim papirom dobivenim od škole).
8. Da bi se priznali, odgovori trebaju biti napisani pisanim slovima.
9. Da bi se priznali, odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja test, radni papir i bijelu omotnicu treba staviti u žutu omotnicu koju treba predati članu Povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u test i pravo na pisanu žalbu.

Želimo ti uspjeh na Natjecanju!

Županijsko povjerenstvo:

1. _____
(predsjednik Županijskoga povjerenstva)
2. _____
(član Županijskoga povjerenstva)
3. _____
(član Županijskoga povjerenstva)

1. Prepiši pisanim slovima prema pravilima o pisanju velikoga i maloga slova dijelove rečenica ispod crte otisnute velikim tiskanim slovima.

Već dvadesetak godina dr. sc. Dalibor Paar,

_____,
(DOCENT NA FIZIČKOME ODSJEKU PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČKOGA FAKULTETA
SVEUČILIŠTA U ZAGREBU)

spaja ljubav prema _____ .

(FIZICI I SPELEOLOGIJI)

On je sin _____ Vladimira Paara, također fizičara. Najviše proučava

(AKADEMIKA)

jame na _____, a _____

(SJEVERNOME VELEBITU) (STROGI REZERVAT HAJDUČKI I ROŽANSKI KUKOVI)

područje je najgušće naseljenih speleoloških objekata u Hrvatskoj. Nedavno je počeo surađivati s
biospeleolozima, koji istražuju podzemnu faunu, od šišmiša do

_____.

(ENDEMSKE PIJAVICE CROATOBANCHUS MESTROVI)

6	
---	--

2. Ispiši tri nesročna atributa iz sljedeće rečenice.

Dugi niz godina bavio se iznimno zanimljivim istraživanjem aktivnih i paleookolišnih procesa u
jamama dinarskoga krša.

3	
---	--

9	
---	--

3. Ispiši tri apozicije iz sljedeće rečenice.

Nacionalni park Yellowstone, poznat po glavnoj atrakciji parka gejziru Old Faithful, prvi je proglašen zaštićenim područjem u ožujku 1872. godine, a čast da potpisom potvrdi odluku američkoga Kongresa pripala je tadašnjemu predsjedniku Ulyssesu S. Grantu.

3	
---	--

4. Napiši zareze u rečenicama prema pravilima o pisanju zareza.

- a) Bez velike podrške obitelji poslovnih suradnika i unutarnje motivacije profesor bi se teško odlučio za istraživanje dubokih jama i špilja.
- b) Tvrdi kako je u jamama osobito opasan led ali on za razliku od mnogih drugih speleologa nije imao loših iskustava s ledom.
- c) Špilje su vrlo kompleksni sustavi stoga se moraju i dalje znanstveno istraživati.
- d) „Speleologija postaje način života i podrazumijeva odlazak u prirodu divljinu odmak od svakidašnjega života potpunu predanost prirodnim ‘prozorima’ u unutrašnjost Zemlje” tvrdnja je našega profesora.

4	
---	--

5. Napiši u sljedećim rečenicama *ije, je, e* ili *i* na prazne crte u riječima.

Bol u kol___nu pojačavala se nakon treninga. Nije želio biti na l___kovima. Na od___lu za sportsku ortopediju preporučili su mu vježbe koje će ubrzati zal___čenje.

4	
---	--

11	
----	--

6. Napiši u sljedećim rečenicama č ili ć na prazne crte u riječima.

Upravo sam svojim najdražima kupio poklone: sme__kasti džemper za oca, ogrlicu od mjese__eva
kamena za majku, o__iš__ene oraš__i__e za baku.

4	
---	--

7. Tvori svršene glagole od sljedećih glagola prefiksom od-.

gristi – _____ cijepiti – _____
dijeliti – _____ kočiti – _____

4	
---	--

8. Odredi rečeničnu službu podcrtanih riječi u sljedećim rečenicama.

Tulum je bio na vrhuncu. Plesali su svi, opijeni glazbom i dobrim raspoloženjem. Odjednom su se
plesaći prenuli jer su stigli i nepozvani.

na vrhuncu – _____

opijeni glazbom i dobrim raspoloženjem – _____

odjednom – _____

nepozvani – _____

4	
---	--

9. Odredi vrstu podcrtanih riječi.

To ponavljam po stoti put, riječ nije jamstvo moći sama po sebi, nego po imaocu svome – čovjeku.

to – _____

po – _____

put – _____

moći – _____

imaocu – _____

5	
---	--

17	
----	--

10. Izdvoji dijelove rečenica koji imaju zadanu službu u rečenici.

Naša je vječnost prizemljena, a slika s vješticama i vilama vrijeme se zasiti. Izreže ih iz okvira i nemilice otpuhne u povijest. (prema: B. Težacki Kekić, *Slika s anđelom*)

neizravni (dalji/indirektni) objekt – _____

izravni (bliži/direktni) objekt – _____

nesročni atribut – _____

priložna oznaka načina – _____

imenski predikat – _____

5	
---	--

11. Odredi podcrtane glagolske oblike.

Djevojka skoči. Bljednu i planu. Kao da sniva. Krv da će joj raznijeti živce, srce skočiti iz njedara. Nestalnim plamom zasukljaše oči; rastvori ruke i spustiv glavicu svoju na Pavlovu glavu zajeca i kroz plač i kroz smijeh.

(prema: August Šenoa, *Zlatarovo zlato*)

bljednu – _____

zasukljaše – _____

sniva – _____

spustiv – _____

4	
---	--

12. Napiši točan oblik glagolskoga priloga glagola zadanih u zagradi.

a) Shvatio sam da su ljudske granice nespoznatljive _____ (sažimati) tekst o putovanju polarne ekspedicije.

b) Radnici su veselo i glasno razgovarali _____ (sjeći) drevna stabla.

c) Spasio si prolaznike od mogućih nezgoda _____ (nasuti) rupu pijeskom.

d) Otišao je ne _____ se (oprostiti se).

4	
---	--

13	
----	--

13. Napiši na prazne crte točan oblik riječi navedenih u zagradama.

- a) Oduševio nas je pjevač _____ (prekrasan glas).
b) S pomoću _____ (pravokutni trokut) definirane su osnovne trigonometrijske funkcije.
c) Posegnuo sam za jabukom, ali već je bila _____ (zagristi).
d) Ubrzo nakon rasprave _____ (donijeti) je nova odluka.

4	
---	--

14. Odredi koje su sintagme u sljedećoj rečenici rezultat sročnosti, upravljanja i pridruživanja.

Razumiješ li me, anđele gradski, dok ti noću šapućem?

sročnost/kongruencija – _____

upravljanje – _____

pridruživanje – _____

4	
---	--

15. Preoblikuj podcrtane rečenične dijelove u zavisnosložene rečenice.

- a) Gledajući je kako se ljulja, došla sam na ideju o izradi ljuljačke za odrasle.

- b) Kao i većina kreativnih ljudi i ona je učila iz iskustva.

2	
---	--

10	
----	--

16. U sljedećim rečenicama odredi vrstu zavisnih surečenica.

a) Kako izgleda preuređenje prostora, provjerili smo na primjeru adaptacije jedne ljekarne.

b) Taj je novouređeni suvremeni prostor da se više ništa u njemu ne može mijenjati.

c) Podrum je trebalo prenamijeniti u ured kako bi se prostor optimalno iskoristio.

d) Kad bih radila ljuljačke isključivo za sebe, sve bi prštalo od uzoraka i boja.

e) Budući da volim mir i minimalizam, pokušavam u svemu pronaći neku ravnotežu.

5	
---	--

17. Odredi padež podcrtanim riječima. Napiši početno slovo padeža iznad podcrtane riječi.

»O, don Florio, smiluj se, don Florio!« – tako vi sada jaučete u sebi, presvijetli.

I smiješi se, zlobnik!

»Tu ne vrijedi fizika, brate moj. Nije kap zanio vjetar, vjetra i nema.«

(R. Marinković, *Samotni život tvoj*)

6	
---	--

11	
----	--

18. Napiši odnosne ili posvojne pridjeve od zadanih imenica.

Nakon naše prve zajedničke _____ (New York) pustolovine vratili smo se na
domaće tlo. Uživamo u _____ (Stari Grad) pejzažu, a posebno nas veseli
svakodnevna jutarnja _____ (vrabac) pjesma. Takav ugođaj sigurno je nezamisliv
za _____ (Leipzig) jutro koja će nas dočekati na našem poslovnom putu sljedeće
jeseni.

4	
---	--

19. Kakva je sljedeća rečenica prema ciljnoj usmjerenosti / priopćajnoj svrsi?

O, Newton, kako to danas padaju tvoja tijela!

1	
---	--

20. Preoblikuj sljedeće složene rečenice u jednostavne tako da podcrtane zavisne surečenice preoblikuješ u odgovarajuće rečnične dijelove.

a) Ako mi dopustite, ja bih prolazio pokraj botaničkoga vrta.

b) Dok svakodnevno prolazim pokraj botaničkoga vrta, brojim šipke na željeznoj ogradi.

c) Malodušno sam razmišljao o našem položaju koji nije bio nimalo bajan.

d) Cijeli dan gledali smo kako se utrkuju jedrilice.

4	
---	--

9	
---	--

U zadatcima od 21. do 27. zaokruži točan odgovor.

21. Koju službu ima podcrtani izraz u sljedećoj rečenici?

Riječ je u znak prerušeni svjetonazor.

- a) službu atributa
- b) službu objekta
- c) službu priložne oznake
- d) službu subjekta

1	
---	--

22. Što je predikat u sljedećoj rečenici?

Kazalište, osobito ono profesionalno, svakako bi trebalo biti rasadište njegovane riječi.

- a) bi trebalo
- b) bi trebalo biti
- c) svakako bi trebalo biti
- d) bi trebalo biti rasadište

1	
---	--

23. Koja je od sljedećih rečenica jednostavna rečenica?

- a) Izradivši ljuljačku svojoj kćeri, Ana je malenoj zavidjela na uživanju u ljuljanju.
- b) Ana je jedna od onih koji ne pristaju na kupnju onoga što mogu sami izraditi.
- c) Po struci nutricionistkinja, a u duši kreativka, Ana s neograničenom maštom.
- d) To je prirodna estetika koja prati funkcionalnost i Ana je toga svjesna.

1	
---	--

3	
---	--

24. Koja je od sljedećih rečenica nastala uvrštavanjem?

- a) Mnogi tvrde da je Vis najljepši otok na Jadranu.
- b) Na samome otoku nismo imali ni prijatelja ni rođaka.
- c) Unatoč silnomu nevremenu uspjeli smo trajektom doputovati na Vis.
- d) Modra špilja na Biševu otvorena je za posjetitelje, dakle mogu je posjetiti.

1	
---	--

25. Kakva je sljedeća rečenica po sastavu?

Ja bez stida izjavljujem svima – oblake volim. (R. Marinković, *Samotni život tvoj*)

- a) rečenični niz
- b) jednostavna proširena
- c) zavisnosložena objektna
- d) nezavisnosložena sastavna

1	
---	--

26. Koja je glasovna promjena provedena u podcrtanoj riječi u sljedećoj rečenici?

Nije se osjetio ni dašak vjetra s mora.

- a) jednačenje suglasnika po mjestu tvorbe
- b) jotacija
- c) palatalizacija
- d) vokalizacija

1	
---	--

3	
---	--

27. Koja je glasovna promjena uz jednačenje suglasnika po zvučnosti provedena u podcrtanoj riječi u sljedećoj rečenici?

Raščlanjuje se na smjesu sumpora, drvenoga ugljena i kalijeva nitrata.

- a) ispadanje suglasnika
- b) jednačenje suglasnika po mjestu tvorbe
- c) jotacija
- d) palatalizacija

1	
---	--

28. Pročitaj sljedeću rečenicu i riješi zadatke.

Gregor cijeni i često razmišlja o svojoj sestri.

a) **Zadanu rečenicu napiši točno u skladu s jezičnom normom.**

b) **Napiši koja je jezična norma narušena.**

c) **Objasni zašto je narušena.**

3	
---	--

4	
---	--